

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት ምንድነው?

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት (በተጨማሪም "ክሪፕቶ" ተብሎ የሚጠራ) ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት ምንድነው ተብሎ በሚጠራ ጥገኛ ትል አማካኝነት የሚመጣ የተቅማጥ በሽታ ነው።

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት ማንን ይይዛል?

ማንኛውም ሰው በክሪፕቶኮሽን ሪፖርት ሊጠቃ ይችላል። ይሁን እንጂ ከሁለት አመት በታች የሆኑ፣ ከእንስሳት ጋር የሚጓዙ የሚሰሩ፣ ወይም በሽታው ካለበት ሰው ጋር አካላዊ ንክኪ የሚያበዙ ሰዎችን በብዛት ያጠቃል። የተዳከሙ በሽታን የመከላከል አቅም ያላቸው ሰዎች፣ ለምሳሌ በኤች.ኤይ.ቪ የተያዙ፣ ኬሞቴራፒ የሚወስዱ ሰዎች የበለጠ ለበሽታው ተጋላጭ ናቸው። ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት ለምን ሊጠቃው እንደሚችል ማዕከላት ውስጥ፣ በሕጻናት እና ሰራተኞች ላይ ለሚፈጠሩ ወረርሽኞች ምክንያቶች ናቸው።

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት የት ይገኛል?

ክሪፕቶ ኮሽን ሪፖርት የገደብ ስቴትስን ጨምሮ በመላው ዓለም ይገኛል። በአይነተኝነት የሰዎችን እና እንስሳትን ትንሹን አንጀት ያጠቃል። ማንኛውም ውሻ፣ ድመት፣ የእርሻ እንስሳ ወይም የዱር እንስሳ፣ ወፎችን፣ ዓሳዎችን፣ እና ገበሬ አስተኔዎችን ጨምሮ ሊበክሉ የሚችሉ ቢሆንም፣ የቀንድ እና ጋማ ከብቶች ግን የመጠቃት ዕድላቸው ከፍተኛ ነው። አንድ ሰው ወይም እንስሳ በሚያዝ ጊዜ፣ ጥገኛ ትሉ እራሱን በማባዛት በዓይን የማይታይ ጥቃቅን እንቁላል መሰል ቋጠሮዎችን (ኦሲስቶችን) ይፈጥራል፤ እነዚህም በተጠቃው ሰው ወይም እንስሳ ሰገራ አማካይነት ወደ ውጭ ይወጣል። ኦሲስቶች የሕመም ምልክት መታየት ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ ምልክቶቹ እስከሚቆሙበት ጊዜ ድረስ በሰገራ ውስጥ ይቆያሉ። የሰው ሰገራ ፍሳሾች፣ ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት ጨምሮ በሽታ አምጪ ተሕዋስያንን ለማስወገድ ሲባል ይታከማሉ። በበሽታው የተያዙ እንስሳት ሰገራ በአፈር ውስጥ ሊገኝ ይችላል፣ እንዲሁም በጎርፍ ታጥቦ ወደ ቸረቶች እና ሐይቆች ውስጥም ሊገባ ይችላል። ኦሲስቶች በውሃ ውስጥ ለስድስት ወራት ወይም ከዚያም በላይ ሳይሞቱ ሊቆዩ የሚችሉ ሲሆን፣ የተሕዋስያን ማጥፊያ መድሃኒቶችንም የመቋቋም አቅም አላቸው። ኦሲስቶች ለመጠጥ፣ መስፍ፣ ወይም ለመዝናኛ አገልግሎት የሚውሉ የገጸ ምድር ውሃዎችን ሊበክሉ ይችላሉ።

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት የሚዛመተው እንዴት ነው?

ክሪፕቶኮሽን ሪፖርት በበሽታው የተያዙ ሰዎች ወይም እንስሳት አንጀት ውስጥ የሚገኝ ሲሆን፣ በሰገራ አማካይነት ወደ ውጭ ይወጣል። ሰዎች ወይም እንስሳት በበሽታው ከተበከለ ምግብ ጋር አብረው ጥገኛ ትሉን በሚውጡ ጊዜ፣ ከሰገራ ጋር ንክኪ ያላቸውን እቃዎች በመያዝ፣ ወይም በበሽታው ከተያዙ ሰው ሰገራ ጋር ንክኪ ከነበራቸው በበሽታው ሊያዙ ይችላሉ። ያልታጠቡ እጆች ጥገኛ ትሉን ወደ አፍ በማድረስ ሰውየው እንዲያዝ ሊያደርግ ይችላሉ። በተጨማሪም በበሽታው ከተበከለ ቸረት፣ ወንዞች፣ ሐይቆች፣ ወይም መዋኛ ገንዳዎች ውሃ በመዋጥ በሽታው ሊያዙ ይችላሉ።

የክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ ሕመም ምልክቶች ምንድናቸው?

ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ ውሃማ ተቅማጥ እና የሆድ ቁርጠት ያስከትላል። ማስመለስ እና መጠነኛ ትኩሳት ሊከሰት ይችላል። የሕመም ምልክቶች ከአንድ እስከ ሁለት ሳምንታት ሊቆዩ ይችላሉ። አንዳንድ ሰዎች በበሽታው ሊለከፉ፣ ነገር ግን ምንም ምልክት ሊያሳዩ ይችላሉ። የተዳከመ በሽታን የመከላከል ሥርዓት ባላቸው ሰዎች ውስጥ፣ ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ ከባድ ለሕይወት አስጊ ተቅማጥ ሊያስከትል ይችላል። በተለይም የኤችአይቪ ኢንፌክሽን ያለባቸው፣ ለካንሰር ሕክምና ኬሞቴራፒ የሚወስዱ ሰዎች፣ ወይም የሰውነት በሽታ መከላከያ ሥርዓትን የሚያዳክም ለከባድ ሕመም የመጋለጥ ስጋት ይኖርባቸዋል።

የበሽታው ምልክቶች፣ ለበሽታው ከተጋለጡ ከስንት ጊዜ በኋላ ይታያሉ?

የሕመም ምልክቶች ብዙውን ጊዜ ለበሽታው ከተጋለጡ ከሁለት እስከ አስር ቀናት በኋላ መታየት ይጀምራሉ።

ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ መኖሩ የሚታወቀው እንዴት ነው?

ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ መኖሩ የሚታወቀው የሰገራ ናሙናን በማይክሮስኮፕ በመመልከት ወይም ሞሌኩላር ምርመራዎችን (ለምሳሌ ፖሊመራዊ ፔይን ሪአክሽን (PCR)) በላቦራቶሪ ውስጥ በማካሄድ ነው።

የክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ ሕክምና ምንድነው?

አብዛኛውን ጊዜ ጤናማ የበሽታ መከላከል አቅም ያላቸው ሰዎች ብዙውን ጊዜ ምንም ሕክምና ሳያስፈልጋቸው ከበሽታው ያገማሉ። ተቅማጥ ያለባቸው ሰዎች፣ በሰውነት ውስጥ የውሃ ማነስን ለመከላከል በርካታ ፈሳሽ መውሰድ አለባቸው። ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ አንዳንድ ጊዜ በጸረ-ጥገኛ ትላትል መድሃኒት ይታከማል። ሕክምና ያስፈልግዎ እንደሆነ፣ የጤና ክብካቤ ባለሙያዎ ይወስናል።

ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስን እንዴት መከላከል ይችላል?

- ፖስቶራይዝ ያልተደረገ ወተትን ጨምሮ ሊበከል የሚችል ውሃ ወይም ምግብን ከመመገብ ይቆጠቡ። ውሃ በቀጥታ ከቸገረት፣ ከሐይቅ፣ ወይም ከማንኛውም ያልታወቀ የውሃ ምንጭ አይጠቡ። የመጠጥ ውሃን ገደብ መሆኑን ከተጠራጥዕሩ፣ ከመጠጣትዎ በፊት ለአንድ ደቂቃ ያፍሉት።
- መታጠቢያ ቤትን ከተጠቀሙ፣ ዳይፐር ከቀየሩ በኋላ ወይም ምግብ ከማዘጋጀትዎ በፊት፣ የከብቶችን አዛባ ካጸዱ በኋላ፣ (በተለይ ተቅማጥ ካለባቸው የጋማ እና የቀንድ ከብቶች)፣ እንዲሁም አትልክት ከተንከባከቡ፣ ወይም አፈር ከነኩ በኋላ እጆችዎን በሰሙና እና ውሃ ይታጠቡ።
- በሕጻናት እንክብካቤ ማዕከል ውስጥ የሚሰሩ ከሆኑና፣ የሕጻናትን ዳይፐር የሚቀይሩ ከሆኑ፣ እያንዳንዱን ሕጻን ከማስተናገድዎና ምግብ ከመንካትዎ በፊት እጅዎን በአግባቡ ይታጠቡ። ዳንት የሚጠቀሙ ከሆነ፣ እያንዳንዱን ሕጻን ካስተናገዱ በኋላ ዳንት ይቀይሩ እንዲሁም እጅዎን ይታጠቡ።
- በክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ የተያዙ ታካሚዎችን የሚንከባከቡ ከሆነ፣ ታካሚዎችን ገላ ካጠቡ፣ የአልጋ ንጣፎችን ከቀየሩ፣ የተበላሽ አንሶላ ከቀየሩ፣ ወይም ከታካሚው ሰገራ ጋር ማንኛውም ንክኪ ካደረጉ በኋላ እጅዎን ይታጠቡ።

- እርስዎ ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ ካለብዎ፣ በሽታው ወደ ሌሎች የቤተሰብዎ አባላት እንዳይተላለፍ እጅዎን በተደጋጋሚ ይታጠቡ።
- ተቅማጥ ያለባቸው ሰዎች ሕመሙ እያለባቸው፣ ሕመሙ ከቆመ በኋላም ለበርካታ ሳምንታት የሕዝብ መዋኛ ገንዳዎችን መጠቀም የለባቸውም።

በክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ የተያዙ ሰዎች ከትምህርት ቤት ወይም ሥራ መገለል አለባቸው?

ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ የሚተላለፈው በሰገራ አማካይነት በመሆኑ፣ በሕጻናት እንክብካቤ ማዕከላት ውስጥ ያሉ ሕጻናት እና ሰራተኞች፣ የጤና ክብካቤ ባለሙያዎች፣ ምግብ አዘጋጆች እና አቅራቢዎች ተቅማጥ ካለባቸው ወደ ትምህርት ቤትም ሆነ ወደ ሥራ መሄድ የለባቸውም። ተቅማጡ ከቆመ በኋላ፣ ወደ ሥራ ወይም ትምህርት ቤት ሊመለሱ ይችላሉ፤ ነገር ግን ሽንት ቤት ከተጠቀሙ በኋላ እጃቸውን በጥንቃቄ መታጠብ አለባቸው። ክሪፕቶስፖሪዲዮም የሕመም በሽታዎች ከቆሙም በላይ ለሳምንታት በሰገራ አማካይነት ሊወጣ ይችላል።

ስለ ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስ እንዴት የበለጠ ማወቅ እችላለሁ?

- ክሪፕቶስፖሪዲዮሲስን በተመለከተ ስጋቶች ካሉዎት፣ የጤና ክብካቤ አቅራቢዎን ይጠይቁ።
- ለአካባቢዎ የጤና መምሪያ ይደውሉ። የአካባቢ ጤና መምሪያዎች ማውጫ እዚህ ይገኛል፡-

<http://www.vdh.virginia.gov/local-health-districts/>።

- የበሽታ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ማዕከል (Center for Disease Control and Prevention) ድር ጣቢያን ይጎብኙ፡-<http://www.cdc.gov/parasites/crypto/>.